

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 3–5 вересня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

розвиток регіону для збереження можливостей довгострокового відтворення регіональної економічної системи; конкурентний розвиток шляхом поєднання соціальних, економічних та екологічних пріоритетів на основі забезпечення інноваційності виробництв з активізацією розвитку економічного потенціалу регіону.

Необхідність досягнення позитивного впливу розвитку економіки регіону та підвищення її конкурентоспроможності ставить перед структурною політикою потребу вирішення низки завдань: формування взаємопов'язаних структурних процесів розвитку регіону зі стратегією державного розвитку; залучення інвестицій в інноваційну діяльність регіонів; забезпечення можливостей розвитку внутрішнього ринку порівняно із зовнішнім попитом та поліпшення його структурних характеристик на основі інноваційних чинників; досягнення єдиних державних стандартів рівня та якості життя населення регіонів на основі стимулювання розвитку внутрішнього ринку, підвищення рівня доходів і якості життя населення; покращення інвестиційного клімату для підвищення ефективності регіональної економіки; стимулювання заходів щодо подолання ресурсовитратного виробництва у регіонах; удосконалення державного фінансування структурних та інноваційних зрушень у регіонах; спрямованість процесів формування структури економіки на забезпечення розвитку регіону шляхом повного врахування їх конкурентних переваг та системи екзогенних чинників регіоналізаційного та глобалізаційного характеру; удосконалення технологій та інструментарію регіонального управління щодо впливу на структурну перебудову регіонального розвитку та механізми їх забезпечення й реалізації в умовах сучасного розвитку України та її регіонів.

Отже, особливість структурної регіональної політики у розвитку регіонів полягає у подоланні диспропорцій регіонального розвитку, збалансуванні галузевих пропорцій, зміцненні міжрегіональних економічних зв'язків для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного регіонального виробництва на внутрішньому та світовому ринках.

1. Дудкін П.Д. Структурні трансформації розвитку регіональної економіки та їх інституційне забезпечення / П.Д. Дудкін, О.П. Дудкіна // Галицький економічний вісник. – 2010. – №4(29). – С. 92–97.

ЕВОЛЮЦІЯ ВІДНОСИН ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Провозін М.В.

Сумський державний університет, Україна

У процесі розвитку взаємовідносин між підприємствами, особливо на міжрегіональних та міжнародних ринках ускладнюється їх характер та різноманіття. Однак аналізуючи історичний період останніх двох століть

можна виявити тенденцію до об'єднання зусиль, спершу від укладання періодичних угод між партнерами, згодом – укладання довгострокових угод між підприємствами. Сучасний етап розвитку характеризується існуванням міжнародних транснаціональних корпорацій, що об'єднують десятки різноманітних підприємств у багатьох країнах світу.

Об'єднання ресурсів підприємств є об'єктивним процесом, що містить низку переваг:

- економію ресурсів (фінансових, матеріальних, науково-технічних, людських і т. п.) для більш ефективного ведення виробничої та інноваційної діяльності [1];

- можливість виходу на нові ринки, не доступні окремим підприємствам;

- зниження ризиків розриву угод та невиконання контрактів.

Переорієнтація підприємств на ведення спільної діяльності має низку об'єктивних причин. У історичному контексті відносини між окремими підприємствами реалізовувались у вигляді боротьби за один і той самий ринок збуту. Кризи перевиробництва спонукали керівництво підприємств вдаватися до нових методів, щоб вижити та продовжити існування на ринку. Тому підприємства стали приділяти більше уваги споживачам: вивчати їх потреби, звички, тенденції. Виникла наука – маркетинг, у основі якої взаємовідносини між виробником та споживачем, що виникають у результаті обміну. Поступово виробництво, що вичерпувало резерви росту, під тиском боротьби за чисту екологію, переносилось до менш розвинених країн, а промислово-розвинуті переходили до сфери послуг та нових технологій (що були більш перспективними, і головне, приносили більше прибутку).

Паралельно з розглянутими процесами відбувалась концентрація капіталів, та зміна характеру взаємовідносин між підприємствами. У зв'язку з необхідністю ведення діяльності на кількох ринках у різних країнах, були створені міжнародні корпорації (шляхом об'єднання та поглинання окремих національних) та фінансово-промислові групи. Якщо раніше, наприклад у галузі видобувної промисловості, існувала низка підприємств, що вели конкурентну боротьбу, то тепер на провідні ролі вийшли кілька ТНК, під контролем яких понад 50% ринку. Це полегшило контроль за формуванням ціни на окремі види продукції (посилилась централізація влади, зменшився вплив урядових організацій та ін.). Міжнародні корпорації на сьогодні є найбільш ефективними з економічної точки зору: за рахунок ефекту від масштабу досягається значна економія затрат на виробництво; за рахунок формування єдиної управлінської структури – ефективне управління значними ресурсами корпорації та їх перерозподіл між окремими підрозділами у різних країнах; наявність значної матеріально-технічної бази та доступ до різноманітних ринків – можливість швидко реагувати на зміни попиту та захоплювати нові ніші ринку; наявність значної бази науково-технічних розробок – можливість швидко виходити на нові ринки, проникати у найновітніші сфери економіки та легко долати бар'єри, що можуть при

цьому виникнути.

Однак у гонитвою за найбільшими прибутками міжнародні корпорації принесли і негативні явища для суспільства:

– екологічне забруднення територій. Внаслідок використання матеріалів заміників при виготовленні продукції, не завжди екологічно безпечних та надійних, зменшився термін експлуатації продукції і все більше товарів відправляється на сміттєзвалища;

– зменшення купівельної спроможності населення. Через штучне підтримання підвищеного попиту (кредитування, надзвичайно швидка зміна поколінь товарів, штучне заниження терміну експлуатації та т. ін.) населення (навіть розвинених країн) не в змозі постійно збільшувати споживання продукції, більше того, під впливом криз і росту безробіття обсяги споживання населення зменшуються;

– стримання науково-технічного розвитку у сфері суспільно-корисних досліджень. Досить часто міжнародні корпорації викуповують корисні для суспільства патенти на відкриття, оскільки ті можуть загрожувати їх безпосередній діяльності (енергозаощаджуючі технології та альтернативна енергетика – реальна загроза для ТНК, що займаються видобутком та транспортуванням нафти і газу; електромобілі – виробникам автомобілів на двигуні внутрішнього згорання; міцний на розрив нейлон – виробникам жіночих шарпеток тощо).

Однак слід пам'ятати, що навіть найпотужніші підприємства не можуть вічно бути ефективними на ринку. Вони залежать від своїх споживачів. Взаємовідносини підприємств є складними і у довгостроковому періоді можливий лише спільний успіх – виробника і споживача, коли перший виготовляє якісну продукцію, яка відповідає потребам і запитам споживача та не вимагає від споживача додаткових витрат на експлуатацію чи заміну елементів, а споживач закупає продукцію саме у цього виробника, а не шукає більш дешевого аналога, що виробляється десь за кордоном.

1. Гребешкова. О.М. Ефективність стратегічного партнерства підприємств: проблеми виявлення та способи оцінки / О.М. Гребешкова // Економіка і підприємництво: зб. наук. пр. молодих учених та аспірантів. Відп. ред. С.І. Дем'яненко. Вип. 22. – К.: КНЕУ, 2009. – С. 78-84.

ФАКТОРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ ДЕМАТЕРІАЛІЗАЦІЇ ТА РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Сотник І. М., д-р. екон. наук, проф., **Мазін Ю. О.**, канд. екон. наук
Сумський державний університет, Україна

Необхідність активізації процесів дематеріалізації та ресурсозбереження (ДР) у сучасному суспільстві як шляху подолання негативних екологічних наслідків господарської діяльності при забезпеченні економічного зростання країн та регіонів є безсумнівною. В умовах бурхливого розвитку науково-технічного прогресу (НТП), скорочення термінів впровадження його